

**Свтушенко Сергій Вікторович,
Зима Дмитро Сергійович**

студенти 4 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ В УМОВАХ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Із початком проведення АТО на сході України, незаконний трафік зброї почав набувати значних масштабів, поліція постійно звітує про велику кількість вилученої стрілецької зброї та боеприпасів із обігу. За даними аналітичного центру Small Arms Survey (організація, яка досліджує поширення нелегальної вогнепальної зброї), до початку АТО в Україні нараховувалося близько 3 млн одиниць незаконних "вогне-стрілів". З того часу, як припускають, цей показник міг вирости до 5 млн одиниць – від пістолетів Макарова і ТТ до автоматів Калашникова різних модифікацій. І це йдеться лише про вогнепальну зброю. А на чорному ринку чи не більшим попитом користуються гранати та вибухівка, а також різноманітні гранатомети. Якщо взяти за основу що в Україні 4 мільйони одиниць незаконної зброї, то без урахування тимчасово окупованих територій Криму та ОРДЛО, це від 11 до 14 одиниць на 100 чоловік населення, або в 6-8 разів більше, ніж легальної зброї тобто, кожен шостий може мати зброю.

Дане явище є однією з причин напруження кримінального стану на території держави та породжує безліч негативних наслідків. Так лише у 2014 році зареєстровано 2523 кримінальних правопорушень із зактосуванням вогнепальної зброї, з яких 320 вбивств та 411 розбійних нападів [2].

Експертні дослідження показують що великий відсоток власників нелегальної зброї становлять колишні, а також діючі бійці АТО. «Є практика, коли зброя є предметом подарунків від тих, хто повертається із зони АТО. Статистику фіксувати практично неможливо, тому що врешті-решт немає реального кордону на шляху поширення вогнепальної зброї звідти вглиб України. Це зафіксувати фізично неможливо», – констатує директор Інституту дослідження екстремізму Олег Зарубінський.

З кожним роком статистика нелегальної зброї і поводження з нею (будь то погрози чи пряме застосування) збільшується. Якщо поглянути на дані за 2014 рік, то ми можемо побачити що таких порушень було зафіксовано 2900, за 2015 – 3200, 2016 – 5133 і в 2017 – 7110 випадків незаконного обігу зброї, за 9 місяців роботи у 2017 році поліцією було встановлено 515 осіб причетних до обігу зброї, вилучено 2200 одиниць вогнепальної зброї, а саме: 866 пістолетів, 281 карабінів,

1604 гвинтівки, 51 гранатомет, 163 одиниці саморобної зброї, 80 вибухових пристроїв, 204 обрізи, 104 автомати, 26527 набойів.

Сьогодні основний метод вилучення зброї у населення — місячники добровільної здачі зброї, але однозначно цього недостатньо для ефективної протидії даному явищу. «Здача зброї не приносить людині ніякої вигоди. Простіше викинути незаконну зброю. Вкуп зброї приносить набагато більший результат. Людина повинна розуміти, що держава її винагороджує за те, що вона не тільки не використовує, а й не ховає зброю до завтрашнього дня», — зазначає Старовойтенко [1, с. 1].

В 2017 році МВС виділило близько 3 000 000 000 гривень з для купування нелегальної зброї але якщо поррахувати кількість незаконної зброї і її ціну (приблизна ціна автомата на чорному ринку АКС-74У, АК-74 — 15 000 грн — в Україні зафіксовано близько 114 000 тис нарізної зброї, з якої близько 80 000 тис це АК-74, АКС-74У) отримуємо 1 200 000 000 грн. з чого стає зрозуміло, що виділених державою коштів бракує.

Відштовхуючись від наведеної вище інформації, можна впевнено стверджувати, що за роки проведення АТО в Україні, незаконний обіг вогнепальної зброї на території нашої країни зріс у рази, така проблема появляється у всіх країнах на території яких відбувалися збройні конфлікти. Враховуючи те, що лише за останні десятиліття у світі відбулося понад 50 війн, стає можливим зрозуміти наскільки ця проблема глобальна та небезпечна. Зокрема за період з 1990р. у світі загинуло понад 4 млн. людей вбитих зі стрілецької зброї, більшість яких це цивільні особи, сьогодні в обігу по всьому світі перебуває не менше 640 млн. одиниць такої зброї, саме тому 7-й Генеральний секретар ООН К. Аннан назвав її «зброєю масового знищення», а світове співтовариство посилено працює над подоланням даного явища.

Список використаних джерел

1. До зброї готові! Українці стали стріляти один в одного втричі частіше. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://glavcom.ua/publications/133012-do-zbroji-gotovi-ukrajintsi-stali-striljati-odin-v-odnogo-vtrichi-chastishe.html>
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування (2014 р.): статистична інформація Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/>

Ключові слова: АТО, обіг зброї, вилучення зброї, здача зброї

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Дикий О. В.